

”Suurin uhka vapaakaupalle ei ole Trump vaan EU”

Donald Trump on jo saanut aikaiseksi yllättävän paljon uudistuksia. Myös Trumpin toinen kausi on mahdollinen, sanoo Risto E. J. Penttilä.

TEKSTI **Mirva Heiskanen** KUVA **Pekka Karhunen**

Donald Trump nousi Yhdysvaltain presidentiksi vuosi sitten. Nyt puhutaan julkisesti siitä, onko presidentti mieleltään sairas. Kuinka erikoinen tilanne tämä on, Nordic West Officen toimitusjohtaja Risto E. J. Penttilä?

”Tulee mieleen 30-40 jKr. hallinnut Rooman keisari Caligula ja nyt Erdogan Turkissa. Erona on, että nämä kaksi pystyivät muokkaamaan perustuslain tahtonsa mukaiseksi - sitä Trump ei ole pystynyt tekemään.”

”Suuri uutinen Trumpin ensimmäisestä vuodesta on, että Yhdysvaltain perustuslaki toimii. Eniten vertaisin Trumpia Berlusconiin - miljardööri ja showmies, joka hallitsee populistisen puheen. Berlusconihan saattaa myös vielä tulla valtaan.”

Miten Trump on selvinnyt ensimmäisestä vuodestaan?
”Eihän käyttäytymisestä voi antaa kuin nelosen, ja tähän on ollut aivan kaaosta koko ajan. Hän on syventänyt edustuksellisen demokratian kriisiä, eikä kriisi rajoitu Yhdysvaltoihin.”

”Euroopassa puhutaan, että Trump ei ole saanut mitään aikaiseksi, mutta niin se ei mene. Verouudistus, deregulaatio, lisää rahaa armeijalle, vähemmän rahaa YK:lle, Assadia vastaan risteilyohjuksin, Isisin tuhoaminen yhdessä muiden kanssa, Iran-sopimus pöydälle, korkeimpaan oikeuteen konservatiivien ehdokas, Jerusalem USA:n lähetystökaupungiksi, ilmastosopimuksesta vetäytyminen.”

”Kaoottisen fasadin takana on tapahtunut paljon, jonka vuoksi republikaanit ovat yhä Trumpin takana. He näkevät, että Trumpin aikana voidaan saada aikaan uudistuksia, joita ei missään muussa tilanteessa saada aikaan. Otetaan ilo irti ja myöhemmin irti-sanoudutaan tästä.”

Millä tavalla Trump on syventänyt länsimaisen demokratian kriisiä?

”Hän on tuonut roskapuheen ja roskakäytöksen korkeimmalle poliittiselle tasolle ja näin tuonut epäluottamuksen instituutioihin, joiden varassa länsimainen demokratia lepää. Tämä voi olla se pahin asia Trumpissa.”

”Jos se kestää vain neljä vuotta, sen kanssa tullaan toimeen. Mutta jos se kestää toiset neljä vuotta, sekä Amerikan että kansainväliset instituutiot haurastuvat.”

Miten Yhdysvallat on selvinnyt Trumpin vuodesta?

”Taloudellisesti fantastisen hyvin. Pörssikurssit ovat aivan huipussaan, talous kasvaa, työttömyys vähenee.”

”Silmiinpistävää on talouden ja politiikan täydellinen erkaantuminen toisistaan, myös Euroopassa. Saksassa ei ole hallitusta laisinkaan, ja talous menee kohisten eteenpäin.”

”Riski on, että sitten kun politiikassa tapahtuu jokin todella merkittävää, sillä voi olla yhtäkkiä erittäin suuri kielteinen vaikutus.”

■ Kuka: Risto E. J. Penttilä, 58

Työ: Miltton Groupiin kuuluvan konsultointiyritys Nordic West Officen toimitusjohtaja

Ura: Mm. Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja, Evan johtaja, varatj. Oxford Analyticassa, Nuor-suomalaisen puolueen pj, kirjoittanut lukuisia kirjoja

Koulutus: Filosofian tohtori, Oxford

Perhe: Puoliso ja kaksi tytärtä

Harrastukset: Squash, tennis, uinti ja kirjoittaminen

Mikä voi olla tällainen todella merkittävä asia?

”Pohjois-Korean sotilaallinen konflikti. Trumpin käsittelemätön tapa kärjistä Pohjois-Korean tilanne on politiikan tekemistä jyrkänteen reunalla. Se on tuonut mahdollisuuden positiiviseen läpimurtoon, mutta sisältää isoja riskejä.”

Sataako Amerikan talouden nousu Trumpin laariin ansiottomasti?

”Ei täysin ansiottomasti. Deregulaatio on ollut merkittävää, ja verouudistus on yrityksille ja kahden vuoden ajan myös tavallisille amerikkalaisille hyvä asia.”

”Hänen kannattajansa ovat saaneet töitä ja palkat ovat kääntyneet nousuun. Jos Trump käynnistää isoja työllistäviä infrahankkeita, silloin alkaa puhe siitä, valitaanko Trump toiselle kaudelle. Ennustaminen on mahdotonta, mutta tällainen skenaario on täysin mahdollinen.”

Miten muu maailma on selvinnyt Trumpin vuodesta?

”Vahingot ovat jääneet pienemmiksi kuin ajateltiin. Nato on säilynyt, eikä sitä kyseenalaisteta. Naftan uudelleen neuvottelu etenee tahmaisesti, eikä tullut rajaveroa. Olennaista on, että hän on tehnyt nationalistisen politiikan hyväksyttävämmäksi.”

Mikä Trumpin teoista on aiheuttanut eniten seurauksia?

”Pariisiin ilmasopimuksesta vetäytyminen. Yhdysvallat on valmis vetäytymään kansainvälisestä järjestelmästä, jota se itse oli keskeisesti luomassa.”

Mitkä muutokset ovat vaikuttaneet suomalaisiin eniten?

”Verouudistus, johon jokaisen Yhdysvalloissa toimivan yrityksen pitää perehtyä huolella. Se on monimutkainen paketti. Myös viisumikäsittely on kiristynyt.”

Kuinka paljon vapaakauppa on kärsinyt?

”Suurin uhka vapaakaupalle ei ole Trump vaan Euroopan unioni.”

”Trumpin neuvottelut esimerkiksi Naftasta menivät hissukseen eteenpäin. Sen sijaan EU on laittamassa tullirajoja Britannian ja EU:n välille. Brexit-neuvotteluissa vapaakauppa ei ole ollenkaan agendalla, mutta sisämarkkinoiden suojele on.”

Onko EU jäänyt neuvotteluunsa?

”On. EU:n neuvottelumandaatti rakennettiin niin, että EU:n yhtenäisyys on ainoa johtava ajatus. Pyritään vain varmistamaan, että muut maat eivät lähtisi Britannian tielle – mikä on epätodennäköistä.”

”Euroopalla on nyt – hyvistä syistä – pakotteet itään ja migraatiokriisi etelään. Lähi-itä on sekaisin ja brexit tulossa. Nyt on jo nähtävissä kehityskulku, jossa Euroopan tärkeimmät liittolaiset ovat Kiina, Iran ja Palestiina. Trump on äärimmäinen – mutta ei yksittäinen – osoitus siitä, mihin maailma on kehittymässä.”

USA:ssa on käynnissä tutkinta siitä, miten Venäjä vaikutti USA:n presidentin vaaleihin, ja mikä oli Trumpin rooli. Kompastuuko Trump Venäjään?

”On poliittinen kysymys, viedäänkö presidentti valtakunnanoikeuteen, joten ennen välivaaleja hän ei kompastu. Mutta on se mahdollista, jos demokraatit saavat sekä senaatin että edustajainhuoneen vaaleissa.”

”Venäjä-juttu on saanut Yhdysvalloissa jopa hysterisiä piirteitä, Venäjän roolia kansainvälisessä politiikassa ylikorostetaan.”

Kuka Valkoisessa talossa nykyisin käyttää valtaa?

”Siellä on vaikutusvaltainen perhe, ja kontrollia pitävät yllä entiset kenraalit. Mutta tähän täytyy vain sanoa, etten minä eikä kukaan muukaan tiedä.” ■

Trump toimii

1 VERO-UUDISTUS.

Laaja uudistus, jossa mm. USA:n yritysvero laskee 35 prosentista 21:een.

2 ILMASTO.

Muun maailman kauhuksi Yhdysvallat irtaantui Pariisiin ilmasopimuksesta.

3 LÄHI-ITÄ.

Trump kärjisti Lähi-idän tilannetta tunnustamalla Jerusalemia Israelin pääkaupungiksi.

4 SYYRIA.

Trump teki massiivisen ohjusiskun Syyrian hallintoa vastaan huhtikuussa 2017.

5 POHJOIS-KOREA.

Trump on sanonut tuhoavansa Pohjois-Korean, mikäli maa provosoi hänet siihen.